

Telegraful

Organ național-bisericesc. — Intemelat în 1853 de Mitropolitul
APARE SAPTAMANAL

Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8
Șaguna

Abonamente:
Un an 800 Lei. — Șase luni 400 Lei. — Trei luni
200 Lei. — Pentru străinătate un an 2000 Lei. —
Pentru America 5 Dolari
Abonament de sprijin 5000

Articole și corespondențe
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiilor
m. pătrat 10 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiile
se adresează Administrației ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Creștinismul și pacea viitoare

Toate puterile națiunilor cari sunt angajate în acest război, sunt concentrate în vederea împlinirii marilor sarcini pe cari le impune apărarea patrimoniului lor material și spiritual. Toate puterile națiunilor sunt închinare războiului pentru a ieși biruitoare din el, sau cel puțin pentru a-și salva ființa și teritoriul național rotunjit în marginile Statului lor liber.

Cu toate acestea se vorbește din ce în ce mai mult de pace. Așa cum o grupă de oameni ce urcă obositor spre vârful unui munte, își împășează puterile vorbind despre vederea care li se va deschide când vor ajunge la ținta urcușului. Silințele uriașe ce le fac popoarele în luptă, nu au războiul ca ultim scop, ci toate neamurile privesc războiul ca mijloc pentru a dobândi o pace care să le fie favorabilă unei vieți nestingherite și prospere.

Deaceia este firesc să le auzim chiar în vremea războiului vorbind despre pacea care o doresc, despre pacea pentru care sunt în stare să plătească prețul celor mai mari sacrificii, dureri și osteneli.

Dar în discuțiile despre pace, cari se aud în toată această război, constatăm câteva elemente cari nu s'au putut constata în discuțiile despre pace dinspre sfârșitul războiului trecut, sau din cursul altor războaie. Primul element nou este prezența foarte simțită a personalităților și a grupărilor bisericesti în discuțiile contemporane despre pace. În cursul războiului mondial trecut se pronunța uneori papa asupra păcii, dar o manifestare mai sistematică și mai masivă din partea celorlalte Biserici nu s'a produs. Acum lucrurile s'au schimbat. Mișcarea pentru apropierea Bisericilor, care s'a inițiat după războiul trecut și a ajuns la organizări destul de serioase, cari se mențin cu toată greutatea vremurilor, a trezit în sânul grupărilor creștine afiliate, conștiința puterii creștinismului ca factor mondial și, datorită acestui fapt, asistăm azi la formulări de planuri și la demersuri în favoarea păcii cu mult mai articulate decât în cursul celui alt război. Dacă papalitatea azi, lipsită de orice instrument politic mai de seamă din cauza situației deplorabile în cari se află statele catolice, nu mai e în măsură să facă să i se ia în seamă vreun cuvânt privitor la pace, în schimb celelalte Biserici și confesiuni creștine activează cu apreciabilă eficacitate pe acest teren, afirmând în memorii și rezoluții principiile evanghelice de cari trebuie să se țină seama la încheierea păcii.

Din partea Bisericii noastre s'a rostit recent I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae. Cele trei idei cardinale formulate de Înalt Prea Sfinția Sa, ca principii absolut necesare ale unei păci trainice, rezumă tot spiritul creștin în care trebuie să

se realizeze viitoarea ordine a lumii și se înfălesc în general în aproape toate memoriile întocmite de diferitele confesiuni creștine, chiar dacă fiecare le-a formulat altfel, cu alte cuvinte și argumente și amestecate printre alte multe desiderate mai puțin esențiale.

Dar un element și mai interesant al discuțiilor actuale despre pace este faptul că principiile creștine înfățișate de reprezentanții Bisericilor, au un ecou tot mai puternic în planurile pe cari le formulează înșiși oamenii de Stat. Lucrul acesta ni-l face cunoscut în deosebi Adolf Keller conducătorul biroului central al mișcării ecumenice, cu sediul în Geneva, într-o carte publicată de curând cu titlul: «*Despre reînălțarea spirituală*» (Vom geistigen Wiederaufbau). În această carte autorul arată cum în conștiințele bărbaților de Stat își face loc tot mai mult ideea că ordinea lumii după război nu este numai o chestiune de aranjamente politico-economice, ci «ea este și o problemă de refacere spiritual-morală a omenirii». «De importanță hotărâtoare este formarea unui nou ethos, care să se extindă din sfera personală asupra vieții public-politice». Desigur pacea nu se va putea stabili fără ca să se instaureze o epocă de dreptate și de libertate pentru neamuri și indivizi, dar de dreptate și de libertate în spirit de comuniune. Însă temeiul acestora nu-l poate forma simpla lege a Statului sau a unei organizări internaționale. Temeiul lor trebuie așezat în suflete, în respectul lăuntric și voluntar al fiecăruia pentru dreptate și libertatea tuturor, în ethosul cel nou de care vorbește Adolf Keller și care de aceea este prima condiție a păcii viitoare. Numai un cuget creștin și statornic adânc și trainic în suflete e în stare să poarte fără primejdie pe umerii săi o ordine a libertății, căci el ajută omului să adăncească ideea de libertate, să o vadă împletită cu sentimentul de răspundere pentru alții și nu ca anarhică afirmare a eului propriu. Numai acest cuget creștin va înțelege prin dreptate nu numai dreptatea proprie, ci dreptatea întinsă ca un factor de echilibru peste toată lumea. Și iarăși numai o stare de înălțare creștină a sufletelor va fi în stare să realizeze duhul de frățietate care-i trebuie omenirii.

Secolele recente au fost stăpânite de pornirea unilaterală a emancipării omului. Democrația a stat sub semnul acestei răsăriri a omului oprimat la lumina demnității proprii. Mișcarea aceasta a fost necesară. Prea se pierdeau multe ființe omenești într-o viață amorțită, vegetativă. Fiecare față de om are o valoare unică pe lume, înaintea lui Dumnezeu.

Dar în veacurile recente această năvală a ființelor omenești pe planul mai înalt al vieții s'a făcut numai prin afișarea de pretenții. Afirmarea pre-

tențiilor și a drepturilor proprii nu sunt însă un mijloc deplin de creștere a omului. Dimpotrivă, în multe privințe, omul pretențiilor cade mai jos din punct de vedere spiritual decât omul care se mulțumește cu o viață simplă și nevăgată în seamă. Abia după libertatea și drepturile de egalitate și de cinste dobândite sunt interpretate ca obligații pentru o mai deplină slujire a societății, omul a ajuns la statura spirituală matură, la care îl vrea Dumnezeu.

Sistemul politic colectivist a crezut că poate obliga pe oamenii egalizați, la această slujire, prin forță. El a voit să sintetizeze rezultatele democrației cu obligațiile ce rezultă pentru om din dobândirea lor. Dar folosindu-se de teroare a anulat dintr-o dată toate avantajele spirituale pe cari le-a câștigat omul prin grele lupte în cursul istoriei. Omul sistemului colectivist nu mai e nici liber, nici responsabil.

După asemenea experiențe lumea pare a se îndrepta spre reala sinteză între libertatea dobândită în era democrației și obligațiile cari fac din omul liber o adevărată personalitate, iar din societate o frăție voluntară. Temeiul acestei depline realizări a omului numai cugetul creștin îl poate da.

Lumea tinde spre o ordine în care toți oamenii și toate popoarele să se bucure de dreptate, de libertate, de egalitate, dar în același timp să-și interpreteze acestea nu în scop egoist, ci ca o sporire a obligațiilor de slujire. Într'acolo duce drumul deplinei realizări a omului. Și acesta pare să fie drumul istoriei. Libertatea și dreptatea nu sunt ultimul scop al popoarelor, dar iarăși fără de ele nu e cu putință pacea.

Adolf Keller spune: «Singular ethosul creștin formează temeiul indispensabil pentru o adâncire a noțiunii libertății, pentru o dreptate socială reală și pentru crearea unei comunități de popoare, care să aibă respect de drepturile de viață ale tuturor statelor».

Cunoscând perfect puterea de influență a grupărilor creștine americane asupra bărbaților de stat, Keller poate scrie: «Din biserici pătrunde în cabinete și în rândurile elitei politice tot mai mult convingerea despre necesitatea unui ethos creștin pentru reînălțarea lumii. Nu e posibilă o securitate fără respectul tratatelor, fără acea putere fundamentală, care silește ca pactele să fie împlinite. Fără o temelie etică nu e posibilă o comunitate de popoare, o societate a națiunilor. Fără o obligativitate etică în lăuntrul unei comunități nici un om nu mai are încredere azi în vre-un sistem pur economic, care să fie aruncat în lume ca un nou experiment. Fără o nouă înclinare sub majestatea transcendentă a unei dreptăți superioare, care singură poate înfăptui o pace dreaptă și durabilă, lumea nu mai are azi încredere în nici un tratat de pace și în nici o conferință de desarmare. Că în această privință lumea a ajuns la o

convingere care crește treptat, se poate constata din ceea ce se aude în cercurile conducătoare ale lumii apusene... Există o convingere sinceră care a crescut, în ultima analiză, pe terenul sămănat de Biserici».

Dacă sfârșitul războiului trecut a dat ocazie la tot felul de utopii și la iluzia naivă că pacea lumii se poate clădi durabil fără a se face apel la puterile spirituale ale credinței religioase, amarele decepții pe cari le-a încercat omenirea, i-au ajutat să învețe a se încrede mai puțin în puterile imanente, în planuri de «experți» și în «paragrafe» de advocați.

Poate nici la începutul războiului actual omenirea nu era pregătită pentru o înțelegere a rolului credinței în așezarea viitoarei ordini sociale. Fiecare din taberele beligerante va fi pornit la luptă cu convingerea că va isprăvi repede cu partida adversă și-și va putea extinde și mai mult hegemonia. Dar pe măsură ce adversarii s'au afundat tot mai mult în durerile războiului, în suferința comună, și-au dat seama că numai prin forță nici unul nu poate dispune ușor de celalalt, și-a făcut loc convingerea că este în interesul tuturor să mobilizeze la sfârșitul războiului alte forțe decât cele silnice, forțele morale, pentru a pune un dig statornic în calea unui nou cataclism.

Și așa războiul devine însuși un mijloc pedagogic al omenirii, un mijloc prin care societatea umană crește și se maturizează într-un spirit.

Când doi oameni încep să se bată, fiecare o face cu gândul de-a înghițirea pe celalalt. Dar dacă lupta se prelungește și amândoi slăbesc tot mai mult, fără a se putea înfrânge, încep a se prețui, a regreta începutul luptei, a cugeta cu mai multă îngăduință despre drepturile reciproce. Lupta le devine un prilej de maturizare spirituală și de adâncire a cugetului moral.

Războiul actual va fi început din anumite pofte de extindere a stăpânirii lumești. Dar pe măsură ce se prelungește, se cristalizează tot mai mult ca un război pentru scopuri creștine, pentru așezarea omenirii în temeiurile creștine ale existenței.

D. STĂNILOAE

Călugărițe rămase la posturile lor. Dl. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, a dispus citarea, ca exemplu, pe națiune a maicii starețe Delacția Hamilcar dela sl. mănăstire Văratec, și a maicii starețe Agapia Velasé dela sl. mănăstire Agapia, precum și a tuturor călugărițelor din aceste sl. locașuri, — care, deși în a-proplerea frontului, au rămas neclintite la posturile lor de închinare și rugăciune.

Pregătește-ți din vreme o valiză cu actele de identitate precum și cu alimente și rufărie de schimb pentru 2—3 zile, pe care s'o poți lua cu tine în adăpost. Fă-o acum; mâne poate fi prea târziu.

Misterul vieții și al morții

Învierea Domnului pune o problemă care copleșește puterea noastră obișnuită de înțelegere. E vorba de problema cosmică a misterului vieții și al morții. Această limpede și evidentă „călcare” a morții prin moarte, această relativizare ontologică a ei, transformarea morții într-o simplă funcție de „salt” ontologic al ființei spre Existența fără limite este prea strălucitoare, prea orbitoare, ca să o poți privi dintr-o dată, cu ochii obișnuiți să vadă pe rând. Noi nu înțelegem, intim, existențial, în primul rând cum viața ar putea să devină la un moment dat altceva decât viață și — când suntem obligați să recunoaștem prezența morții — cum moartea poate fi altceva decât moarte. Aceasta provine probabil din faptul că spiritul uman are foncior oare de paradox și de contradicție. Din pricina acestui aparent caracter de contradicție și paradox, pe care-l cuprind cele mai multe din realitățile învățurii și istoriei creștine, adeseori Religia a avut de suferit critici aspre, care până în sfârșit toate se vor dovedi neîntemeiate și nedrepte. Așa și cu problema misterului vieții și al morții, așa cum a fost el deslegat de creștinism, prin soluția pe care Biserica a exprimat-o în dogma lavlerii. Mintea omenească se ridică neîntemeiat și nedrept împotriva ei, precum vom vedea mai la vale.

Pentru că mintea refuză să înțeleagă viața cu tot ce are ea adânc și esențial? Probabil fiindcă omul comun nu știe trăi esențial. El este prea mult stăpânit de viață și își stăpânește prea puțin viața. Este prea grăbit să trăiască, prea mult preocupat să nu piardă clipa, pentru a mai putea cugeta la viață, spre a putea trăi viața nu cum îi se dăruiește ea, ci cum trebuie ea trăită cu adevărat. Pentru majoritatea oamenilor filosofarea — starea pe loc și cercetarea regulilor trăirii esențiale — este un risc sau în cel mai bun caz un lux puțin expiat. A depăși granițele utilului, a trăi în spirit, prin spirit și pentru spirit este o nebunie, o trădare a vieții. Foarte puțini sunt ferm convinși că filosofia și religia sunt mai presus de toate viață, viață și ethos în cel mai totalitar sens al cuvântului, un mod de trăire înaltă, care vizează autenticul și transcendența din om.

Este adevărat că esențele umanului nu se revelează ori în ce împrejurări. Misterul vieții și al morții spre a fi înțeles cere anumite condițiuni de revelare, anumite situațiuni care să pună viața în alternative supreme, care să desfenomenalizeze viața. Viața nu poate fi înțeleasă prin trăirea în iureșul vieții. Esențele ei pot fi surprinse doar prin problematizare. Jaspers vorbea despre „situații limită” care ar fi foarte prielnice acestei desfenomenalizări a vieții. Ele sunt suferința și moartea. Vremurile pe care le trăim par foarte prielnice pentru formarea unei concepții superioare despre viață și mai ales pentru verificarea adevărurilor eterne ale creștinismului. În orice caz omul de azi, omul tuturor suferințelor și al furtunilor vieții, are motiv să fie mai reverențios în fața metafizicului și a religiosului decât omul dinainte de război. Explicația o aflăm în faptul că dacă până acum viața părea problematizată mai mult biologic, dacă se părea că problematicul metafizic și religios se află oarecum la periferia vieții, acum acest problematic s'a apropiat de centrul vieții de fiecare zi. Ca să întrebuințăm o expresie puțin paradoxală, acum omul a început să devie mai metafizic și mai religios, pentru că nu mai merge omul spre limită, ci a venit limita, cu suferință și moarte la om. Semnificațiile biologice au devenit prea nelcăpătoare pentru a cuprinde sensul vieții, cu înțelegerea ei cortegiu de implicații transcendente. Marea putere convertivă a vremurilor pe care le trăim constă în faptul că suferința și moartea au de-

plasat centrul interesului „biologic” al ființei umane pe linia metafizicului și a religiosului, conferind spiritului prerogative vitale, cu tărie de instinct.

Niciodată viața tuturor n'a fost mai crâncen problematizată în însăși rădăcina ei, ca astăzi, nicidecum omul n'a fost mai lucid și mai total pus în fața teribilei alternative hamletiene a lui a fi și a nu fi. În fața acestei alternative toate interesele vitale cad, una după alta, în neantul nonsensului și al inutilității și în locul lor se ridică o ordine nouă de interese: ordinea intereselor existențiale, încărcată de parfumul semnificațiilor metafizice și religioase. Numai dintr-o astfel de înaltă perspectivă ne putem da seama ce deosebire există între viața înțeleasă ca desfășurare de forțe biocentrice și viața înțeleasă în sens creștin, între viața înțeleasă ca trăire propriu zisă și viața înțeleasă ca un continuu efort de mântuire, între viața după trup și viața după duh etc.

Ceea ce nu vrea omul să înțeleagă de bună voie îl silesc vremurile să înțeleagă. Anulând eficacitatea problematicii biologice, războiul de acum, silește omul, în care setea de viață este un dat esențial, ireductibil, să vrea să se mântuiască, adică să tindă cu o forță supremă spre o lămurire a misterului teribil al limitei sale, încercând o cale oarecare de depășire a ei. Efortul acesta îl face pe om mult mai sensibil și mai receptiv ca mai înainte față de unele probleme pe care le disprețuia, dar care intră din ce în ce mai mult în sfera intereselor lui existențiale. Realitatea învierii începe să primească înaintea ochilor lui profiluri din ce în ce mai concrete. Paradoxul ei se rezolvă într-o desăvârșită sinteză. Viața apare ca o realitate fără limite în cadrul căreia moartea nu-i decât un accident.

Să fim însă bine înțeleși. Viața despre care vorbim trebuie înțeleasă în funcție de Viața ca principiu absolut, de Existența în sine, izvor al oricărei realități contingente. Ea este fără limită și numai în raport cu ea trebuie înțeleasă viața fără moarte a lumii de după Înviere. Pentru că dacă zăbovim cât de puțin asupra lucrurilor ne putem convinge că de fapt existența noastră individuală e tot atât de accidentală ca și moartea, în raport cu existența necesară a Ființei în sine. Este meritul filosofiei existențiale de a fi arătat că viața umană nu e o unduire vitală în sens bergsonian, și nici măcar o fictivă dialectică a Lógosului immanent al vieții, cum crede Hegel, ci este un lanț de riscuri existențiale. Viața nu este rezultatul unui joc logic de teze și antiteze, în care apare într'alfel, același Spirit absolut, ci orice pas al vieții este un pas în neantul din care iese biruitoare. Sinteza aceasta reală și fluidă dintre existență și neexistență, o numim prezent. Numai așa ceea ce nu este devine existent și ceea ce a fost există în ceea ce este.

Ceea ce constituie slăbiciunea hegelianismului constă în faptul că deși Hegel a întrezărit într'un mod cu totul genial mecanismul devenirii universale a confundat prea mult ontologicul cu logicul, dând procesului dialectic al existenței un sens de imanență ontologică, care face din teză și antiteză pure funcțiuni logice. Suntem dator să restituim acestor termeni întreg sensul lor ontologic, pentru a fi credincioși marelui filosof de a afla o explicație a realității. Teze și antiteze nu pot coexista cum crede Hegel. Trecerea ființei spre propria-i negație nu poate duce nicidecum la sinteza creatoare a devenirii, în virtutea unor puteri latente depozitate în existența însăși. Orice explicație immanentă a procesului devenirii este imposibilă, în afară de cazul că ne plasăm net pe linia panteistă. Existența și non existența, viața și moartea sunt realități care se exclud originar, care nu pot nicidecum coexista într-o sinteză. Și to-

tuși sinteza, devenirea, prezentul perpetuu mobil există. Faptul acesta implică o intervenție transcendentă care înlesnește trecerea vieții peste hiatul propriei sale negații. În limbaj creștin această forță transcendentă se numește Providență. Ea face posibilă devenirea universală. Sinteza creatoare a paradoxului viață-moarte, trecerea dela clipă la clipă a vieții, se realizează prin mijlocirea activității pronietoare a lui Dumnezeu. Așa încât putem spune că în ultimă analiză devenirea cosmică este o imensă minune, iar viața un lanț neîntrerupt de morți și învieri.

Desigur concepția deterministă a contribuit mult la devalorizarea acestei viziuni creștine a lumii. Hazardul și legea naturală au încercat să înlăture pe Dumnezeu din explicarea lumii, neînțelegându-se seamă de faptul că dacă legea cauzalității explică lumea în fenomenalitatea ei, nu o explică însă în intenționalitatea ei creatoare. O multime de fapte rămân neexplicate, în conul de umbră al cunoașterii științifice, nu din pricină că n'ar avea un sens, ci din pricină că omul se încăpățânează să supună operației procustiene a explicației cauzale realități care o depășesc. După părerea noastră viața și moartea în mișcările lor esențiale nu se pot explica pur cauzal, mai ales că însăși relația cauzală nu este altceva decât un mod de devenire, deci ceva în funcție de Providență. Cauzele au un sens ocazional nu determinant. Orice determinare pozitivă a vieții și a morții trebuie depășită printr-o viziune finalistă, care nu anulează cauzalitatea ci pune ființa umană în funcție de destin.

Fiecare om are un destin pe care tinde să-l realizeze prin existența sa, și pe care este liber să-l accepte sau nu. Esențial destinul omului este destinul unei creaturi, destin cu implicații metafizice, etice și religioase, pe care este liber să le accepte sau nu. Din acest destin esențial se ramifică diferitele misiuni, care toate duc spre Dumnezeu, reprezentând un mod de salvare personală prin mântuirea altora. Viața este prilejul de a-ți realiza destinul străbătând calea unei misiuni. Toată înălțarea de cauze și efecte care întovărășește o viață, sta în dependența de sensul unic și invizibil al unui destin. Trăim în virtutea unui destin și murim în momentul în care rolul nostru s'a sfârșit. Moartea nu este altceva decât încetarea activității pronietoare a lui Dumnezeu, în procesul dialectic al sintezelor vitale, pasul fără întoarcere al ființei în golul nefinței. Dispariția unei ființe este semn că sensul pentru care ea a apărut s'a epuizat și că ea a făcut tot ce a putut face, după judecata Providenței pentru realizarea destinului ei.

Tragicul omului păcătos constă în aceea că el trăiește alături de orice misionar, că nu s'a integrat pe linia destinului său propriu, că este urmărit perpetuu de teama că va dispărea înainte de a-și fi trăit din plin viața. Păcătosul moare în momentul în care destinul său este ratat iremediabil, în momentul în care nu mai poate face nimic important pentru mântuirea lui. Dimpotrivă, cel ce face binele, ca și cel ce și-a luat povara unei misiuni, cel ce trăiește un destin propriu, ne mai fiind al „său” ci al misiunii pe care o slujește, primește moartea cu o inimă mult mai ușoară. Și într'adevăr, dacă ți-ai îndeplinit misiunea la ce să-ți pară rău să mori, când clipa morții tale coincide în mod necesar cu sfârșitul misiunii tale?

Părerea de rău după viață și teama de moarte aparțin celor ce se slujesc pe ei înșiși. Cel ce sunt robii unei misiuni sunt fericiți. Ei sunt degajați de grija existenței. Grija aceasta cade în sarcina Absolutului care își realizează prin el propriile sale planuri și care singur are „interesul” ca ei să existe. Nepăsarea în fața morții și în ultimă analiză fericirea însăși a omului nu se poate realiza fără acest transfer al griii vieții, pe care îl implică conștiința superioară a destinului propriu.

Cel ce trăiește pentru ei înșiși sunt cei ce trăiesc spre a muri. Cel ce trăiește

pentru a se autorealiza printr-o misiune sunt cei ce trăiesc spre a învia. Aceste două moduri de a trăi sunt două stiluri deosebite de viață. Trăirea individualistă este o trăire monadică, o trăire în cercul închis al imanenței, o trăire care refuză Veșnicul. Trăirea în cadrul unei misiuni este o trăire înaltă, un proces dialectic deschis, pentru care moartea este un simplu accident pe care Providența îl va rezolva în favoarea unei vieți fără de sfârșit.

Iată în câteva trăsături generale ceva din misterul vieții și al morții așa cum ne apare la lumina unei sumare analize. Cei ce au urechi de auzit să audă.

Fratele Abel

Meditație

„Între tindă și altar vor plânge preoții cari slujesc Domnului.”
(Isaia 2, 17).

Doamne, am plecat de-acasă în pragul încreșterii mele, ca fiul risipitor.

Am pășit cu dorul de libertate depășind în țara în care credeam că voi fi fericit. Voiam să fiu singur stăpân pe acțiunile mele, să ajung acolo unde ochiul părintelui meu mai mult să nu mai vegheze.

Cuprins de dorința de a-mi chlvernisi singur moștenirea ce mi se cuvine, m'am dus în lume pe o cale necunoscută.

Calea aceasta singur mi am ales-o din îndemnul voinei oarbe care n'are o înțință.

Deși am ajuns la o răscruce unde puteam să implor ajutorul Tău după cuvintele psalmistului: „Arată-mi mie, Doamne, calea pe care să merg”, — n'am făcut-o.

Am preferat calea deșertăciunii... Am uitat că moștenirea ce duceam cu mine, em primit-o ca dar. Nu mă gândeam că va veni vremea când voi fi întrebat: „...Ce-ai făcut cu talantul încredințat tie?”

Doar atât: vreau să fiu liber!
Și nu-mi dădeam seama că libertatea nu se câștigă prin să faci aceea ce vrei, ci prin constrângere.

Iar pentru a-mi amorți glasul conștiinței, mă împacam cu deviza eronată: După moarte ne așteaptă neantul!

Am experimentat tot ceea ce se poate experimenta cu avuția mea care este numai o fărâma pe lângă a înțeleptului de odinioară care a spus la sfârșit: „Deșertăciune s toate, toate sunt deșertăciune.”

Am sorbit din paharul bucuriilor deșarte și am constatat că a rămas pe fund numai drojdia amarăciunii și a desnejdii.

Pocăit m'am hotărât să captez față de tot ceea ce socoteam că-mi poate procura fericirea, când am înțeles că mă găsesc pe o cale primejdioasă.

Atunci mi-am adus aminte de Tine Doamne, ca și fiul răfăcit și „cum dorește cerbul izvoarele de apă, așa Te dorește sufletul meu”, și mi-am zis: „Cătu-s de dorite locașurile Tale, Doamne al puterilor, căci mai bine o zi în curțile Tale, decât mii între străini; voesc mai bine să fiu lepădat la pragul Casei lui Dumnezeu, decât să locuiesc în locurile păcătoșilor” (Ps. 83).

Atunci m'am suit acolo și am plâns între tindă și altar, după cuvântul Tău: „Întoarceți-vă la mine din toată inima voastră, cu post, cu plângere și cu tânguire” (Ioel 2, 12).

Întors pe calea umilinței, am găsit cheia mulțumirii, armonia lăuntrică, pacea sufletului, prin harul Tău care s'a sălășluit în mine.

De acum înainte nu voi mai fi străin, nici pribeag, oăci: „Tu ești limanul meu, și Tu mă izbăvești la vreme de necaz; Tu faci să-mi răsună împrejur cântări de mântuire și-mi zici:

„Înțelepți-te-voi și-ți voi arăta calea pe care trebuie să mergi; sfătuitorul tău voi fi și ochiul meu va fi asupra ta” (Ps. 31, 8—9).

De acum simt, Doamne, că suntem destul de bogați, că ai așezat în noi puteri sufletești pe care rațiunea nu le cunoaște.

Pururea dorim să fim cu noi în casa mării Tale când săvârșim sfintele, ca prin noi, cu harul Tău, să putem împărtăși și altora izbăvirea.

Doamne, rămâi cu noi, în aceste

Actualitatea creștinismului...

A vorbi despre actualitatea creștinismului, este ceva obișnuit, pentru cine are o cuprindere a esenței și sensului religiei creștine, și e ceva bizar, sau anost, pentru cine e desrădăcinat din cuprinsul spiritualității creștine.

Ce este creștinismul, și ce nu e? Creștinismul nu este un sistem politic-economic; nu este nici un sistem filozofic, fie el idealist, pozitivist, sceptic sau pesimist; nu e nici un tratat de morală subiectivistă sau conformistă, nu e cu atât mai puțin un curent literar, idealist, naturalist, futurist sau simbolic. — Cu un cuvânt creștinismul nu e nimic, din ceace a creiat — în timp și spațiu — geniul omenesc, de proporțiile puterii rațiunii. Nu este nici un sistem religios, de asemănarea confucianismului și budismului, religii în care ideea de Dumnezeu e aproape absentă, — asemenea unui sistem planetar cărui li lipsește astrul solar — reducându-se în esența lor, la simplă apologie a neantului, la o religie a cimitirelor.

Creștinismul în esența lui e iubire. Acesta iubire nu e substanță organică, ci o legătură tainică între subiecte. Prin iubire se anulează diferența planurilor de existență dintre oameni și Hristos. Prin iubirea Sa Hristos se apropie de noi, de lume, și se revarsă în forma noastră de viață. Deci iubirea cea adevărată este Hristos: iar Hristos înseamnă viața în dimensiunile ei cele mai desăvârșite.

Creștinismul este viața celui ce l-a adus în lume. El se revarsă peste hotarele oricărui sistem de gândire omenescă, Hristos nu este un simplu inițiat religios. Nu a venit să dea lumii un sistem, ci însăși viața lui. Hristos nu a raționalizat și ierarhizat categoriile vieții, ci El a trăit viața în forma ei integrală, dela omenesc până la divin. Această viață o dă omenirii; viața ale cărei înțelegeri erau neînțelese de sistemele etice și ale cărei finalism nu putuse fi precizat cu atâta evidență de nici-un sistem religios. Hristos, vădește lumii, prin viața și învățăturile Lui, originea, valoarea și scopul acestor vieți, realități ce sunt puncte cardinale în lucrarea mântuirii, cari până la El zăceau în urmă de zarea sufletului omenesc.

Nimeni altul nu putea destăina „taina vieții” decât însuși cuvântul născător de viață, Hristos. Nimeni nu putea aduce pe pământul frământat de „viforul patimilor omenescilor”, pacea cerurilor”, decât Hristos, cuvântul intrupat din cer, Nimeni nu putea jerfi o viață, spre a da totmai această viață întregii omeniri, decât Hristos cel răstignit. Și nimeni n'a biruit moartea prin moarte, spre a arăta certitudinea continuității vieții prin moarte, decât Hristos cel înviat din morți.

Iată deci, că Hristos nu întemeiază un sistem, ci chiamă la adevărată viață sufletele omenesci ce se svârcoleau în întunecul păcatului. Intemeietorii de sisteme nu au putut străbate înălțimea, și pătrunde adâncurile acestei vieți, căci ei erau din lume și în istoria mântuirii lumii nu s'a înregistrat și nici nu se va arăta vreun fapt, prin care să se constate mântuirea omului prin vreun sistem al gândirii omenesci.

Hristos a trăit viața lumii prin iubire. Căci viața prin iubire s'a creat și viața. Hristos a iubit lumea și s'a intrupat, ca viața lumii s'o renască, s'o ancoreze pe legăturile ei temeiuri, punând în advărată lor lumină, principiile morale scoase tot din viață, ca unice posibilități, prin care se realizează desăvârșirea-mântuirea.

Prin urmare, creștinismul înglobând

vremi de gura cumpănă pentru neamul nostru!...

Iar cei cari slujesc Domnului: „Trimbiți cu trimbița în Sion, sfîșiați postul, vestiți vindecarea”.

Adunați poporul și-l sfințiți și steagurile ziduri. Ca niște războinici viteji se vor sui pe ziduri și fiecare pe calea sa să umble!

Doamne al puterilor, fii cu noi.

Preot N. Ilea

eminența valorilor spirituale, se ridică prin esența lui dincolo de hotarele unui sistem religios. Se ridică prin faptul, că în el trăiește în mod mistic Hristos. Se ridică prin faptul că în el lucrează puterea harului care sfințește pe om.

Codificarea valorilor spirituale ale creștinismului se cuprinde în Evanghelie. Evanghelia nu este o cristalizare a unor elemente subtile prin extravaganță, nici conglomeratul unui sentimentalism, și nici realizările unei voințe robite de un ideal circumscris. Ci, din înălțimea azură a înțeleșurilor lor, coboară în aureolă divină, Hristos, viața lui plină de iubire, bunătate și îndemnul spre desăvârșire. Pe când în doctrina sistemelor religioase, viața se ajustează după forma intereselor naționale sau religioase, iubirii desinteresate i se substituie amorul propriu de rasă sau națiune. Totul la coloratură caieidoscopică, și viața propriu zisă, nu are o axă, un far spre Orientare.

Creștinismul dă viața în cea mai înaltă formă a ei, în forma lui Hristos. În trecerea lui prin lume, El, Fiul lui Dumnezeu, nu se deosebește de gloata pământului. El nu dăruiește lumii fericirea printr-un gest de înaltă complexanță, ci arată că ea se câștigă prin sbucium, luptă și jertfă. Prin câștigul vieții, Hristos a arătat că omul prin trudă poate să atingă cea mai înaltă treaptă a desăvârșirii morale. De aceea oricare ar fi progresul ce s'ar realiza în viitor pe tărâmul religios moral, mintea omenescă nu poate să conceapă un raport spiritual între om și Dumnezeu mai desăvârșit, de cum l-a realizat Iisus Hristos. Căci dacă Dumnezeu e Tatăl tuturor, atunci noi oamenii suntem frați între noi, potrivit înrudirii de ordin spiritual. Ori care ar fi rangul, averea, clasa socială, sau originea de castă, toți avem aceeași obârșie spirituală și același rost în lume.

Acolo unde omul prin rațiunea lui a căutat să sape prăstii fără fund între oameni, Hristos a isbutit să împletească cele mai tainice și luminoase legături de înțelegere și înfrățire.

Aceste legături spirituale își au temeiul totmai în raportul dintre om și Dumnezeu, căci fără iubirea de Dumnezeu, iubirea, care înfrățeste popoarele, viața noastră nu-și poate da roadele depline, mai ales azi, în înțeleștarea dintre neamuri, ce ne dă impresia că dincolo de voia lui Dumnezeu lucrează o voință oarbă, ce urmărește nu numai nimicirea omului, ci însăși distrugerea podoabelor neprețuite ale creațiunii genului omenesc fecundat de spiritul divin.

Iată, pentru ce, creștinismul, ca mijloc de spiritualizare și îndumnezeire, prin însăși esența și menirea lui rămâne idealul sublim în viața omului, ideal de armonie cu lumea din jurul nostru, de împăcare a omului cu sine și înfrățire cu alții. Creștinismul, rămâne cel mai frumos prilej, care va mărturisii vremii și lumii adevărul iubirii, al păcii și dreptății, care nu se poate actualiza, decât prin trăirea interioară a omului și lumii, sub lumina taborică a Evangheliei.

Evanghelia a fost, este și va fi, singura evanghelie a unei religii — religia Dumnezeului-Om, menită să ne dăruiască taina fericirii adevărate, a armoniei „omului cu cerul”. Căci omul fără cer spiritual ar fi o creatură monstruoasă, o caricatură diabolică; iar „cerul” fără „om” ar fi o plăsmuire a mândriei luciferice — un nonsenz — metafizic.

Creștinismul cuprinde toate puterile de refacerea nu numai a omului, ci a lumii. În el găsim răspunsul la toate problemele care se pun, din interes teoretic sau din aprigă luptă, cu greutățile vieții. El este sublim prin sublimitatea celui ce ni l-a dat; real prin necesitatea spirituală care îl constituie în felul acesta singurul „ideal” pururea actual al omenirii, care ne cheamă și ne așteaptă peste timp și spațiu — în eternitatea veșniciei iubirii. Căci iubirea lui Hristos este pururea actuală și anticipează continuu actualitatea.

Dar iubirea trebuie trăită, iar nu discutată. Creștinismul e iubirea activă, în

brea transformată imediat în faptă. Ea trebuie să fie o continuă intervenție, în inima mizeriei omenesci, pentru a o modifica pentru a o îmbuna. Să privim împreună și vedem la o ficcare pas cerșetori și casele străpungându-le pielea; copii vagabonzi și palizi, fluturând pe ei sdrênțele murdare; mame cu sânii uscați de dogoarea mizeriei, ținând la piept prunci slăbănogi; oameni osândiți trudei, pentru un colț de pâine... Ce sfâșitor tablou, în mijlocul unei lumi ce se cheamă creștină... și totuși cât ar putea să fie de frumoasă această lume, dacă am învălui-o în lumina caldă a iubirii creștine și am hrăni-o cu fapta milei. Căci actualitatea creștinismului constă totmai în actualizarea iubirii creștine. Când se va realiza pe pământ împărăția bună-tății și a milei omenescă, în acea clipă mare și sfântă „omenirea va avea fața dumnezească a lui Iisus Hristos”, luând sfârșit această existență tragică, care involburează mintea și slășie sufletul omenirii veacului nostru. Aceasta ar fi suprema bucurie a unei noi învieri.

Preot C. Zoican

Sălășluirea lui Hristos în noi

Sfântul apostol Pavel a fost unul din cei mai mari mistici ai lumii. A fost însă, dacă-i cu puțință să folosim o expresiune paradoxală, un foarte practic mistic. El propovăduia un misticism, nu pentru puținii înțiași, ci pentru norodul lipsit de învățătură, lafă o seamă de expresiuni pe care el le întrebuițtează, des în epistolele sale: „In Hristos”, „Hristos în mine”, „Hristos în voi”. Creștinilor din Colose le scrie că „viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu” (Col. 3, 3). Rugăciunea sa pentru creștinii din Efes este ca „Hristos să se sălășluiască prin credință în inimile voastre” (Ef. 3, 17). Omul practic ar putea să ridice obiecția că făcând uz de un atare limbaj apostolul se aventurează într-o regiune care este umbroasă, încărcată de mister, ireală, sau că el folosește expresiuni exagerate și metaforice care nu pot fi raportate la realitățile evidente ale vieții. Dar o mai îndepăroape examinare a doctrinei sfântului apostol Pavel va dovedi un asemenea criticism ca fiind neîntemeiat. Pavel a fost cel din urmă bărbat care să se fi complăcut în întrebuițarea metaforiei fără înțeles.

Dealtminteri, când vorbește despre Hristos ca fiind sălășluit într'un om, el descrie experiența de toate zilele a omului obișnuit creștin. Faptul acesta nu este un cult esoteric pentru un mic număr de favorizați. El este o consecință naturală, deși minunată — pentru tot omul care descoperă pe Hristos. „Mă rog ca Hristos să și facă sălăș în inima voastră. Te numești și te silești să fi însuși cu adevărat un creștin? În cazul acesta, spune apostolul Pavel, Duhul lui Hristos va pătrunde în tine, de-L vei lăsa și se va sălășlui în lăuntrul tău, cuprinzând și cele mai ascunse locuri ale personalității tale. Și asta, o va face, nu ca un vizitator ocazional, ci ca un Stăpân iubitor și permanent. Este aceasta o realitate elementară, fundamentală: „Nu vă cunoșteți bine că Hristos Iisus este într'u voi? Afară numai dacă nu sunteți creștini netrebnici” (2 Cor. 13, 5).

Să vrem numai și cât de cât să ne nevoim: Domnul Hristos prin Duhul Său va intra între noi și va aduce cu Sine o „boare” proaspătă, curată, înzdrăvenitoare, — care se va imprăștia și va cuprinde până și cel mai tănuț colțisor al lăuntrului nostru, și cel mai greu sau deloc sondabil loc al personalității noastre. Și Domnul, odată pătruns și sălășluit într'u noi, va trăi în noi și va fi Stăpânul vieții noastre — nu făcând uz de vreo forță magică sau Hipnotică, ci „curent” al propriei Sale voințe. El va umplea vastul, golul și sălbăticitul cuprins al personalității noastre cu ne-grăită desfătare, curății și lumină până într'atât că sălbăticia sau păgânirea din noi se va preschimba în poiană cu

cu cele mai plăcut mirositoare flori duhovnicești. Să îngăduim sălășluirea ca Stăpân și Conducător a lui Hristos în cele din lăuntru ale noastre, că atunci, conform tuturor legilor psihologiei, viața voastră creștină va înceta de-a mai fi un ce silnic, amarnic și greu de suportat și va deveni plăcută, naturală, spontană. Să întronăm în noi pe Hristos ca Domn al inimii noastre și să ne unim cu El spiritualmente atât de strâns, încât el să ne apară mai de trebuință decât însăși respirația.

Dar, faptul acesta — unirea cu Domnul — nu i cumva greu de conceput, de crezut și de realizat? Nicidecum. Avem o analogie în relațiile omenesci. Să luăm de pildă în considerare strânsa legătură dintre două persoane în deapăre înrudite și să cugețăm în deapăre dragostei interpenetrante, unirea, bunăînțelegerea și reciproca înrăurire a acestora. La suprafață persoanele acestea par a fi tare despărțite din punct de vedere individual, „dar există o evidență a misterioaselor legături dintre ele dincolo de puterea de ușoară pricepere a rațiunii...” (Gwatkin, „The Knowledge of God” vol. I, pag. 165).

Dacă astfel stau lucrurile când este vorba de înrăurirea dintre om și om, cu toate mărginirile impuse de păcat, timp și spațiu, — care n'o fi oare înrăurirea Duhului lui Dumnezeu asupra profunzimilor personalității umane, Duh care acționează în afară de mărginirile pomenite mai sus?

O sănătoasă gândire ne ajută să descoperim, să întrezărim o minunată perspectivă a nebănuitelor posibilități pentru viața în care lui Dumnezeu i se permite să aibă liberă lucrare. Condiția aceasta — a permisiunii — este esențială: Dumnezeu niciodată nu va păși în noi, dacă nu este dorit și poftit. El așteaptă să-l deschidem ușa sufletului nostru și să-L poftim în lăuntru, în cuprinsul personalității noastre, într'u care să-Si sălășluiască lumina învierii și a fericirii.

Din englezește, de Preot Ion I. Suciu

REFERAT

Raport asupra activității științifice, didactice și de organizator a preotului Dr. Teodor Bodogae, alcătuit de Comisiunea instituită pentru chemarea prin numire ca titular a unui profesor la catedra vacantă de Istoria Bisericii universale și Patrologie dela Academia teologică „Andreiană” din Sibiu, conform art. 152 al Regulamentului Academiei, comise ce și-a ținut ședințele la 25 și 26 Aprilie 1944.

Comisiunea, cercetând activitatea Pr. Dr. Teodor Bodogae, a constatat următoarele:

I. Studii de specializare în domeniul istoriei bisericești:

Păr. Dr. Teodor Bodogae, născut în anul 1911 din părinți creștini români ortodocși Nicolae și Lucreția în comuna Cetatea de Baltă, județul Târnava-Mică, este licențiat (1934) și doctor al Facultății de Teologie din Cernăuți (1938).

C. Sa o urmat studiul de Istoria Bisericii universale la Universitatea din Athena (1935/36) la profesorii Stephanidis și Balanos, la Universitatea din Belgrad (1939/40) la profesorul Georgici (slavonă bis.), la Universitatea din Berlin (1941) la profesorul H. Lietzmann și E. Seeberg și la Universitatea din Tübingen (1942) la profesorul K. Heim de dogmatică protestantă, a cercetat arhivele mănăstirilor din Sfântul Munte Athos.

II. Activitatea științifică: a) publicații din specialitatea de Istoria Bisericii universale:

1. De ce nu s'a putut face unirea bisericilor la Florența în 1439? Revista Teologică, Iulie 1939 p. 295—322.

2. Ajutoarele românești la mănăstirile din Sf. Munte Athos, Sibiu, 1940, pagini 11—354.

3. Die Bedeutung des hl. Berges im Leben der Ort. Völker, in revista Orient und Occident (sub tipar).

4. Din istoria Bisericii ortodoxe de

acum 300 ani: Sinodul dela Iași, Sibiu 1943 pg. 168.

5. Autonomia bisericească și centralismul papal, prelucrare după opera cu același titlu a prof. Fr. Heller, în Rev. Teol. Nr. 3-4 1943, pagina 201-216.

Aceste lucrări, de strict caracter științific, dovedesc preocupările Păr. Dr. Teodor Bodogae pe tărâmul istoriei bisericești, ca și o pregătire temeinică și cunoștințe aprofundate. Se observă doar lipsa vreunui studiu din domeniul Patrologiei.

b) Publicații de ordin general teologic, aproplat istoriei bisericești:

1. Ortodoxia văzută de un protestant, prelucrare după Visser't Hooft, Sibiu, 1939.

2. Contribuții la istoricul hainei clericale, Rev. Teol. 7-8 din 1935 p. 323-334.

3. Mân. Cutlumuș din Athos, ctitorie românească. Rev. Teol. 1-2 1937, p. 17-21, 56-64.

III. *Activitatea didactică.* a) a funcționat cu profesor secundar suplinitor la liceele din Sighișoara, Brașov (Andrei Șaguna) și Alba-Iulia (1936/1939);

b) profesor suplinitor la catedra de istorie bisericească la Academia teologică „Andreiană” din Sibiu (1940/41) și profesor agregat de istoria Bisericii Române la aceeași Academie teologică (1942/1944);

IV. *Activitatea de organizator:* Director al Bibliotecii mitropolitane din Sibiu (1940/44). Director de secție la Institutul de istorie națională al Universității din Cluj-Sibiu (1943/44).

Pe baza titlurilor și activității de mai sus și a faptului că întrunește condițiile Art. 15, 1 a din Regulamentul Academiei teologice „Andreiană” din Sibiu, Comisiunea propune chemarea prin numirea ca titular a Păr. Dr. Teodor Bodogae la catedra de istoria Bisericii universale și Patrologie dela Academia teologică „Andreiană” din Sibiu.

Având în vedere că susnumitul face parte din cadrele corpului didactic al Academiei teologice, Comisiunea constată că nu este cazul de-a fi supus și unei probe didactice.

Sibiu 26 Aprilie, 1944

Președinte:

(ss) **NICOLAE**

Arhiepiscop și Mitropolit al Ardealului

Membri:

Prof. Dr. M. Șesan

Dr. D. Stăniloae

Dr. N. Neaga

Dr. N. Terchilă

Conferință preoțească. — Preoțimea ort. rom. din tractul *Medias*, s'a întrunit în conferință de primăvară, în zilele de 30 și 31 Martie 1944.

I. În prima zi, Joi 30 Martie, la ora 4 d. m. la sediul protopopesc, părintele protopop Ioan Crăciun, asistat de părintele Miron Maier ca secretar, a ținut o frumoasă cuvântare de deschidere, arătând vremurile grele prin care trece neamul românesc, și datorită preotului, în aceste clipe de restriște. Președintele cercurilor pastorale — Păr. V. Scutean, N. Bălăban și I. Popoviciu — au citit rapoartele despre activitatea acestor cercuri în decursul anului 1943. Se arată că preoțimea în decursul anului 1943 a dezvoltat o vie activitate. La ora 6 d. m. s'a slujit sf. Paraclis în sf. biserică, de Păr. protopop Ioan Crăciun și preoții: Gh. Simplăcean, A. Băclă, Părintele Aurel Băclă—Curciu, a ținut o meditație înainte de mărturisire, având ca text: Iol. 2, 17: A urmat mărturisirea preoților și a credincioșilor.

II. A doua zi, la ora 8,30, s'a slujit sf. Liturghie înainte sfântă, de către părintele protopop Ioan Crăciun și preoții: N. Bălăban și M. Maier, A predicat părintele Dr. P. Brudea, având ca text: „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului”. A urmat împărtășirea preoților și a credincioșilor. După terminarea sf. Liturghii preoții trec la sediul protopopesc. Păr. protopop deschide discuția asupra meditației și predicii. Au luat cuvântul preoții: Ioan Popoviciu și M. Maier, aducând mulțumiri părintelui A. Băclă și P. Brudea, pentru alesele semne semănate, cu această ocazie, în ogrorul sufletesc al credincioșilor. Părintele pro-

topop a dat sfaturi în ce privește alcătuirea predicii și lungimea ei. Părintele N. Bălăban—Ighis a citit tema: „Pocăința în experiența liturgică și pastorală a preoților duhovnici”. Tema a fost bine lucrată. Părintele protopop Ioan Crăciun comunică preoților apariția frumoasei cărți de predici: „Bune Vestiri” de Păr. consilier Dr. Sp. Căndea și preotul Z. Oancea. Această carte e bine venită în vremurile când preoțimea trebuie să lupte cu îndăjire împotriva dușmanilor sfintei noastre biserici și a neamului românesc. După sfaturi pastorale date preoților, părintele prot. declară sesiunea închisă, rugând ca Domnul să ajute ostașilor de pe front să învingă aprigul dușman, alungându-l de pe pământul sfânt al țării. — Pr. Miron Maier-Bratei.

— Preoțimea tractului *Agnita* s'a întrunit să conferința de primăvară la sediul protopopiatului, în ziua de Luni 3 Aprilie 1944, sub presidenția Păr. Mihail Leicu, adm. protopopesc.

După invocarea Duhului Sfânt și diferitele comunic, se așeză C. Preoți Emil Pora-Agnita și Nichifor Todor-Ilimbarv, ca delegați pe lângă președinte la secție și la congres, apoi se desfășoară programul zilei a cărei temă fundamentală este apropierea preotului și a poporului de Hristos, prin contemporaneizarea lui Iisus.

Astfel Păr. Aurél Străuș Chirpăr, citește: Inițiative pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației, bine întocmită și frumos susținută, stăruind asupra celor mai principale mijloace de pastorație, de transfigurare a preotului și împreunarea turmei cu Hristos. Părintele Nichifor Todor-Ilimbarv, citește lucrarea: „Misiunea preotului în lumina epistolelor pastorale”, după ce mai întâi rostește un cuvânt de lămurire asupra trebuinței teologiei actuale — contemporaneizarea lui Hristos — ca cel mai bun mijloc de îndreptare și de mântuire. Lucrarea e susținută cât se poate de frumos cu puternice argumente din Sfântii Părinți, cei prezenți exprimându-și dorința de-a fi publicată în Revista Teologică.

Au luat cuvântul și Insp. gen. V. Păcală, aducând omagiile dsale autorului, P. C. Prot. pens. Emil Păcală, C. păr. A. Străuș, Tr. Grecu-Ruja, Pr. Mihail Leicu, adm. protop.

După masă dl Insp. V. Păcală prezintă frumoase îmbărbătăți pentru preoțimea de azi în dreapta credință. Păr. Petru Târziu-Seliștat citește frumoasa meditație pentru mărturisirea preoților: „Hristos a pătimit pentru noi, nouă lăsându-ne pildă ca să urmați urmele lui” (1 Petru 2, 21).

După ce se mărturisesc preoții, se citesc meditațiile pentru Sf. Împărtășire de C. preoți Vasile Chescu-Ghijasa: despre universalitatea Sf. Euharistiei: „Luați mâncăci” și Vasile Cinezan-Hozman, despre durată existenței Sf. Euharistiei: „Iată Eu cu voi sunt...”, ambele meditații fiind cât se poate de bine alcătuite pentru a pregăti sufletul păstorului la primirea Domnului Hristos întru cele ale sale.

Conferința a luat sfârșit cu o improvizare de puteri și de dragoste pentru Iisus Hristos, Domnul și Izbăvitorul nostru.

Asistent.

Bibliografie

1. Lupaș: Studii istorice, vol. IV, Sibiu 1943.

La fecunda operă a dlui prof. Ion Lupaș se adaugă un nou volum cuprinzând „studii, conferințe și comunicări istorice” dintre cele mai interesante și mai valoroase pentru evidențierea rolului pe care neamul românesc l-a jucat în trecut pe aceste meleaguri.

Titlurile catorva din studiile cuprinse în acest volum ajung ca să arete cât de importante sunt evenimentele și temele istorice tratate în cadrul lui:

Cuscul maramurașan al lui Ștefan cel Mare: voevodul transilvan Bartolomeu Dragfi (1498-1498);

Răscoale țărănești transilvane în veacul XVI;

Dosoftetu, mitropolitul Moldovei (1671-1673 și 1676-1686);

Emigrațiuni în masă peste Carpați în cursul veacului XVIII;

Contribuțiuni documentare la istoria satelor transilvane;

Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la curtea din Viena în anul 1792;

Studiul istoric despre satele transilvane cuprinde mai multe subdiviziuni dintre cari amintim:

Țărani români știutori de carte în sec. XV-XVII.

Măcelul din Sălște (1774).

Sat românesc răscăltat.

Mucenicul dela Roma și mucenicii dela Kufstein. Audiența lui Oprea Micăuș din Sălște și a lui Moise Măcenic din Sibiu la curtea din Viena în a. 1752.

Infilanțarea regimentelor de graniță transilvană, Răscoala țărănilor dela Mocod și din Zagra (1757). Rebeliunea lui Todoran din Bichigiu și frângerea lui în roată (1763).

O anchetă la Cloara și alte informații din răscoala lui Horia.

Volumul, pe cât se vede, cuprinde multe studii de detaliu, dar de mare însemnătate pentru cunoașterea spiritului general al vieții românești din Ardeal în veacurile trecute. Dl prof. Ion Lupaș, cu vasta-i erudiție istorică, știe să aducă informațiile singulare și mărunte în legătură cu evenimentele importante ale timpului, pentru a le colora și explica pe cele din urmă în cauzele lor și a stabili repercursiunile lor.

Viața istorică a Transilvaniei a fost purtată de mulțimea românească. Dar cu isprăvile ei s'au lăudat puținii voievozi și nobili unguri, cari își aveau cronicarii bine plătiți. Față de asemenea împrejurări metoda cea mai bună de-a stabili meritele și aportul real al poporului român, este căutarea amănuntului prizărit în cine știe ce notiță de pe o carte uitată, sau în documente private, modeste, neabgate în seamă.

De aceea dl prof. Ion Lupaș a făcut foarte bine că a dat o atât de mare extensune în acest volum unui studiu despre satele transilvane. Calea aceasta trebuie urmată mai departe, deși nu trebuie neglijată nici urmărirea istoriei „mari”, oficiale, a Transilvaniei, pentru a înțelege la justa valoare atât pe cea din urmă, cât și rolul românismului transilvan.

Prin dl prof. Ion Lupaș istoria transilvană a intrat într-o fază mai matură, mai genetică, mai largă în orizonturi, mai stuloasă. După o mai lungă perioadă de asemenea studiu, ne vom putea aștepta și la o stătează mai veridică, mai realistă a istoriei românismului ardelean.

D. Stăniloae

Nr. 4607/1944.

Comunicat

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Se aduce la cunoștință Oficiilor noastre protopopești și parohiale că până la altă dispoziție poșta din Sibiu nu primește colete spre expediție, și astfel luminările de ceară ce se comandă pentru parohii nu se pot expedia prin poșta.

În consecință parohiile cari comandă luminări, vor trebui să trimită curier la Sibiu, pentru a ridica luminările dela Biblioteca Arhiepiscopozană.

Totodată se aduce la cunoștință, că contribuția națională excepțională de 5%, cuvenită pentru luminările comandate de parohii, care cade în sarcina parohiilor, s'a majorat cu începere din 24 Aprilie 1944 la 6%.

Oficiile parohiale vor ținea seamă de această majorare la calcularea prețului luminărilor ce se comandă.

Sibiu, 1 Mai 1944.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 2838/1944 Pien.

Circulară

cătră onorații membrii clerici și mireni, ordinari și extraordinari ai adunării protopresbiterale electorale din protopopiatul Dobra

Prin ordinul Nr. 2838 din 25 Aprilie 1944 al Prea Venerabilului Consiliu al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, fiind numit subsemnatul comisar pentru alegerea de protopresbiter în protopopiatul Dobrei, în înțelesul paragrafilor Nr. 14, 15 și 16 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin aceasta convoc pe ziua de Vineri 26 Maiu 1944, ora 10, Consiliul protopresbiteral la sedință în localul central Dobra, la oficiul protopopesc, spre a constata cvalificațiunea candidaților și a compune lista de candidare, iar pe ora 11 din aceeași zi convoc adunarea protopresbiterală electorală la locul central Dobra.

Înainte de alegere în biserica ort. rom. din Dobra se va sluji, la ora 9 a. m. sf. Liturghie, împreună cu invocarea Duhului Sfânt, la care sunt invitați să ia parte toți On. membri ai adunării protopresbiterale.

După terminarea dumnezeieștilor slujbe, la ora 11 a. m. se va deschide sedința adunării electorale în localul oficiului protopopesc.

Sibiu la 6 Mai 1944.

Prot. Dr. Spiridon Căndea

comisar consistorial

INFORMAȚIUNI

Înaltă distincție. Dl prof. univ. Dr. Iuliu Hăfeganu, rectorul Universității Regele Ferdinand I din Cluj-Sibiu, a fost decorat de Führerul Adolf Hitler cu înalta distincție „Marea Cruce la Ordinul Vultur German”. Această înaltă distincție onorează, în același timp, și instituția de cultură și știință a Transilvaniei. Remiterea distincției, acordate de Führer, s'a făcut într-o atmosferă de caldă prietenie româno-germană, în sala Institutului de știință germană, secția Sibiu, în asistența unui public ales și numeros. La cuvântul de felicitare, roșit în numele marelui bărbat, Adolf Hitler, de către dl cons. general din Brașov, Rodde, a răspuns mulțumind sărbătoritul nostru rector, care în cuvântarea sa arată că Universitatea ardeleană trăiește în mijlocul poporului și militează pentru idealul adevărat al libertății și dreptății.

Impozit de 1000 Lei. Ministerul de finanțe comunică: Pentruca toți locuitorii țării să participe la efortul de război al țării, s'a înființat un impozit statistic de 1000 lei, care este datorat de toți locuitorii, bărbați și femei, în vârstă dela 21—60 ani impliniți.

Foștii sectanți sânt considerați aconfesionali. Un ordin, dat în 22 Martie 1944, de ministerul afacerilor interne, face cunoscut, că membrii fostelor asociații religioase desființate prin legea din 9 Iulie 1943, nu aparțin nici unui cult recunoscut. Foștii sectanți urmează a fi considerați aconfesionali, potrivit cu articolul 45 alin. 5 din legea cultelor.

Nou termen de examene. Ministerul culturii naționale a hotărât ca examenele de admitere în clasele I și V să se țină la începutul lui Iunie. — Examenale de bacalaureat au fost fixate pentru a doua jumătate a lui Iunie a. c.

Cel spun vestitele „protocoale ale înțelepților Sionului”? Iuterea noastră — a jidovilor — stă în neunirea creștinilor; o solidaritate între creștini ni-ar putea fi fatală...

ȘTIRI LOCALE

3. Duminecă în 7 Mai 1944, servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Dr. Spiridon Căndea și Gheorghe Secaș; diaconii: Anatolie Scurtu și profesorul Dr. Grigorie T. Marcu. Predică: cons. Gh. Secaș. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: prot. Mihail Neagu.